

ຈົດໝາຍໜ້າວ

ມະລາໄບ

ລັກສິນມີການວິລົບແລະພົມນາກາຮເກຕົກ

16 ລັບທີ 10 ປະຈຳເດືອນ ພຸສະຈິກຍານ ພ.ຄ. 2556

ISSN 1513-0010

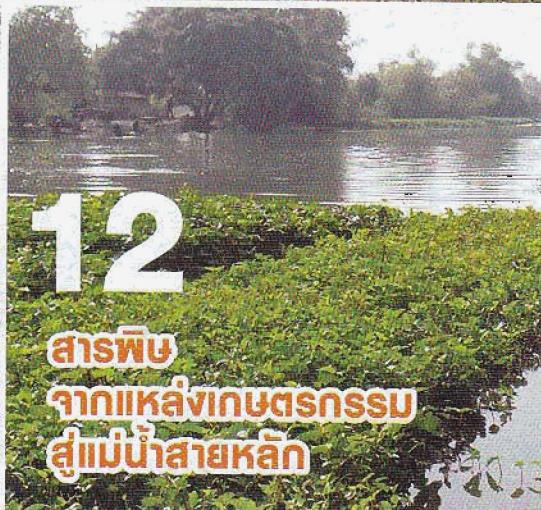

ກໍາຄວາມຮູ້ຈັກ

Family Farming 7

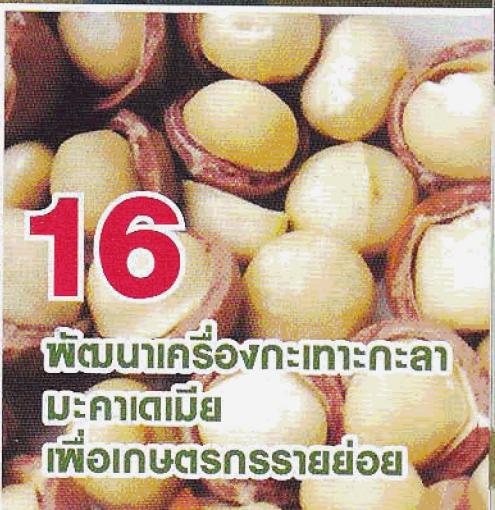

ນາຄຸນກາພເຊີວຕ
ແດນໃຕ້
ກະຕຽມກຣມ

12

ສາຮພິບ
ຈາກແຂ່ງເກບຕຽມກຣມ
ສູ່ແມ່ນ້ຳສ້າຍຫຼັກ

16

ພົມນາເຄື່ອງກະທາະກະລາ
ນະຄາຕາເນີຍ
ເພື່ອເກບຕຽມກຣມຢ່ອຍ

พัฒนาคุณภาพชีวิตชายแดนใต้

ด้วย เกษตรกรรม

จังหวัดสงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เป็น 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ประสบกับปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะปัญหารายได้ของเกษตรกรที่ค่อนข้างต่ำ ไม่เพียงพอ ต่อการดำรงชีพ และปัญหาความไม่สงบ ความไม่ปลอดภัยในสีวิถี และทรัพย์สิน เป็นสาเหตุให้การพัฒนาในพื้นที่ไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร

ปัญหาที่สำคัญทางการเกษตรในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือประสิทธิภาพการผลิตต่ำ ได้ผลผลิตในปริมาณต่ำและด้อยคุณภาพ เนื่องจากประสบปัญหาขาดแคลนรากหางด้านเทคโนโลยี การดูแลรักษาที่ยุกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะการผลิตยางพาราซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักในพื้นที่ การผลิตไม่ผล พืชไร่ รวมทั้งการผลิตพืชท้องถิ่น

ด้วยเหตุนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้มอบหมายให้สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8 จังหวัดสงขลา กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางเลือกในการผลิตพืชที่เหมาะสมอย่างขึ้น ซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยเพิ่มรายได้ เพิ่มความมั่นคง ยั่งยืน และเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

การดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อลดปัญหาความยากจน

ของเกษตรกร โดยอาศัยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรกรรม สร้างความยั่งยืนในกระบวนการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม โดยพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วมและสร้างความเข้มแข็ง ให้กับชุมชนในพื้นที่ และยังเป็นการขยายผล ปรับเปลี่ยนเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สู่การพัฒนาภาคเกษตรกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้นี้ ได้ดำเนินการตามรอยเบื้องพระยุคลบาทด้วยหลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ดำเนินงานในพื้นที่ตำบลเป้าหมายโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนระดับตำบล จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนใต้ (ศอ.บต.) จำนวน 88 ตำบล 44 อำเภอ 5 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดสงขลา 4 อำเภอ 8 ตำบล จังหวัดสตูล 7 อำเภอ 14 ตำบล จังหวัดปัตตานี 12 อำเภอ 24 ตำบล จังหวัดยะลา 8 อำเภอ 16 ตำบล และจังหวัดนราธิวาส 13 อำเภอ 26 ตำบล

ดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยอาศัยการบูรณาการจากหน่วยงานของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรที่ 8 และการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ภายใต้การจัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เหมาะสม โดยการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ทำความเข้าใจกับชุมชนในเรื่องภูมิสังคม ภูมิประเทศภูมิอาชีวภาพเศรษฐกิจ และสรุปประเด็นปัญหา เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา ภาคการเกษตรในพื้นที่ให้เหมาะสม ให้เกษตรกรเข้าใจเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตร เข้าถึงบริการของภาครัฐ สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเองและชุมชนได้

ເຂົ້າໃຈ

ดำเนินกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยแบ่งเป็น 7 พืชหลัก ได้แก่ ยางพารา ไม้ผลเศรษฐกิจ ปาล์มน้ำมัน พืชไร่ เศรษฐกิจ พืชไร่อาหารสัตว์ พืชท้องถิ่น และพืชเศรษฐกิจ อีก 7 เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่เข้าใจ เข้าถึง องค์ความรู้ สามารถนำไปปรับใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช โดยการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีการทดสอบความรู้ของเกษตรกรทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม

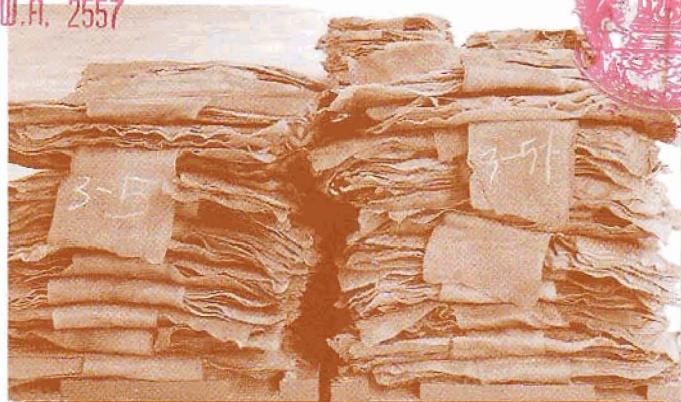

อบรมการแปรรูปมังคุด ลงกอง

หลักสูตรที่อบรมให้แก่เกษตรกร ได้แก่ เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพารา เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลงกองและ เม็ดเครชช์กิจอื่น ๆ เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตปาล์มน้ำมัน เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตพืชไร่เศรษฐกิจ เทคโนโลยีการเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตพืชไร้อาหารสัตว์ เทคโนโลยีการ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชห้องถิน เทคโนโลยีการเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจ และอื่น ๆ

ในปี 2555 มีเป้าหมายในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรจำนวน 15,000 ราย เกษตรกร

ว.า. 2557

รายงานแผ่นดิน

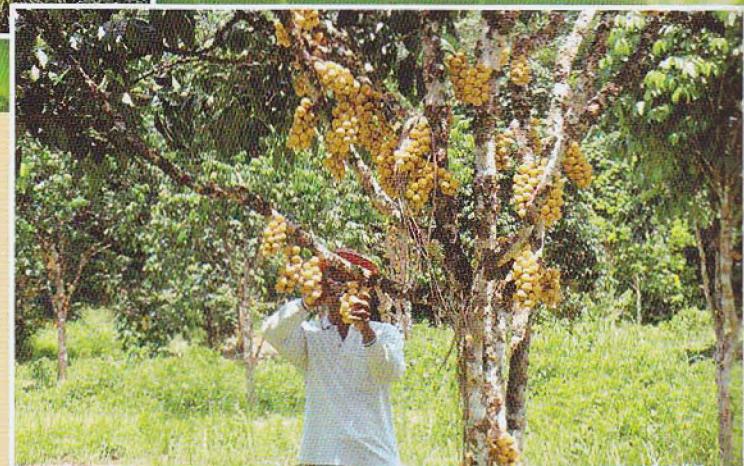
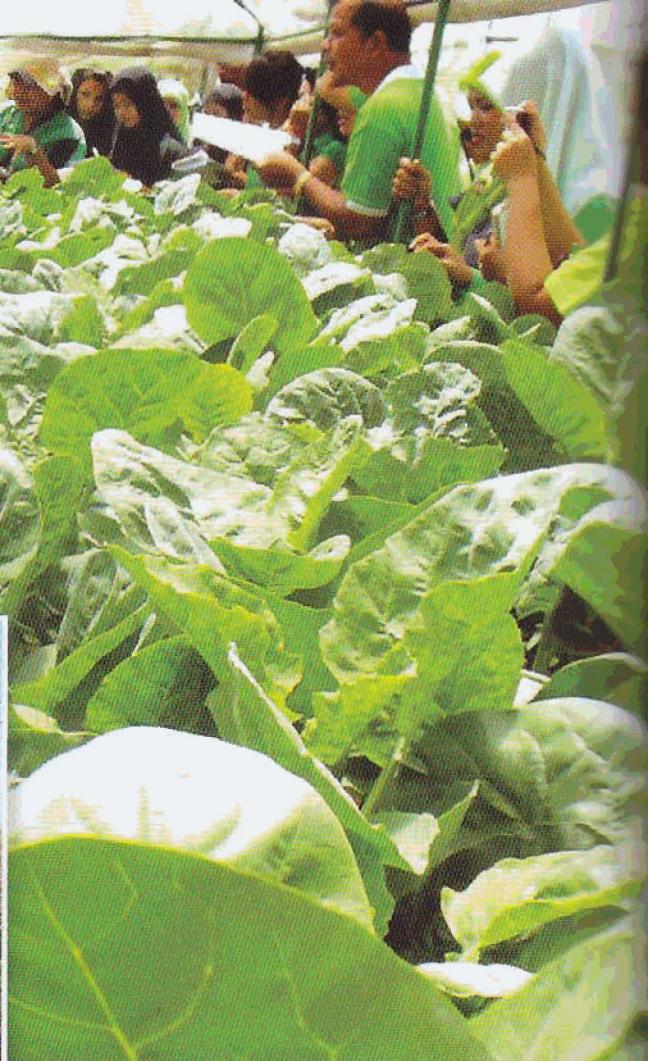
ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพจำนวน 15,048 รายคิดเป็น 100.32 เปอร์เซ็นต์ของเป้าหมาย ซึ่งสามารถดำเนินงานได้สูงกว่าเป้าหมาย และทำให้เกษตรกรรมมีความรู้ความเข้าใจถึงเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรเพิ่มน้ำหนักสูตรต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดให้กับเกษตรกรเป็นความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อจะนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาการผลิตและสามารถแก้ปัญหาทางการเกษตรในพื้นที่ เกษตรกรซึ่งมีความสนใจ ตั้งใจ และพร้อมที่จะเรียนรู้ เมื่อเกษตรกรรมมีความรู้ความเข้าใจถึงเทคโนโลยีการผลิตพืชเพิ่มน้ำหนัก ทำให้สามารถนำไปพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ เพิ่มความมั่นคงยั่งยืนให้กับตนเอง และสังคม

เข้าถึง

ดำเนินการสร้างแปลงดันแบบการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตพืช 21 ชนิด 89 แปลง 476 ไร่ และผักไธเดิน 150 มျား ในพื้นที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาของกรมวิชาการเกษตร ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่สามารถ เข้าถึง การบริการทางด้านวิชาการของกรมวิชาการ เกษตร เกษตรกรจำนวน 3,826 ราย ได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ แปลงดันแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชภายใต้ศูนย์ฯ ทำให้เกษตรกรได้เข้าใจเรียนรู้วิธีการปฏิบัติดูแลรักษาตาม เทคนิคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช และปฏิบัติตาม เกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ของกรมวิชาการเกษตร ให้เหมาะสม กับสภาพพื้นที่

อบรมการกรีดยาง

แปลงต้นแบบที่สร้างเพื่อให้เกษตรกรได้ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ แปลงต้นแบบการผลิตยางพารา ลองกอง ผักไร่เดิน ข้าวโพดหวาน สับปะรด อ้อยดันน้ำ ปาล์มน้ำมัน พืชไร่อหารลัตต์ มะกุด มะพร้าวน้ำหอม ทุเรียน ปอกีวิบาน ส้มจุก ถั่วหรัง มันชี๊หู เดย์หนาม มันเทศล้มโถบพิมสยาม และกล้วยหิน

นอกจากนี้ เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ จำนวน 199 ราย สามารถเข้าถึงองค์ความรู้นอกพื้นที่ด้านเศรษฐกิจพอเพียง การผลิตไม้ผล การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การตลาด การจัดการทรัพยากรในพื้นที่อย่างคุ้มค่า การบริหารการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการผลิตในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าเกษตรให้สมคุณระหะว่างการผลิตกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างฐานการผลิตที่เข้มแข็ง ผึ่งตนเองได้โดยยึดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาดูงาน ทำให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่ในการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เกิดแนวคิด แนวปฏิบัติ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์

ลองกองเกรด A สมุล

สามารถนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ สร้างแรงบันดาลใจในการสร้างอาชีพใหม่ และพัฒนาอาชีพเดิมของตนเองและชุมชน

พัฒนา

ขยายผลเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรโดยร่วมกับเกษตรกร นำองค์ความรู้ของกรมวิชาการเกษตรไป พัฒนา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร ด้านยางพารา ไม้ผลเศรษฐกิจ พืชเศรษฐกิจ พืชไร่อหารลัตต์ และพืชท้องถิ่น โดยมีเกษตรกรร่วม ทำแปลงทดลองเทคโนโลยีการผลิตพืช จำนวน 1,561 ราย พื้นที่ 3,186 ไร่ ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรในแปลงเกษตรมีปริมาณ และคุณภาพดีขึ้น และเกษตรกรได้รับผลตอบแทนสูงขึ้น

โดยดำเนินงานใน 7 กิจกรรม คือ

1. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพาราในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. การพัฒนาศักยภาพการผลิตไม้ผลเศรษฐกิจ ให้มีคุณภาพ
3. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
4. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชไร่เศรษฐกิจ
5. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชไร่อาหารสัตว์
6. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชท้องถิ่น
7. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจชั้น ๆ

ดูงานยางพารา

การดำเนินการ

โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระยะที่ 1 ดำเนินการในช่วงปีงบประมาณ 2550 – 2554 ได้สำเร็จลุล่วงไปแล้ว แต่ยังเป็นเพียงส่วนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของพื้นที่ เป้าหมาย

กรมวิชาการเกษตรจึงขยายการดำเนินการและเพิ่มกิจกรรมให้ เหมาะสมกับพื้นที่อิ่งขึ้นในโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ระยะที่ 2 เพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้สอดคล้องกับงบประมาณงานวิจัยของประเทศไทย ซึ่งจะดำเนินการใน ช่วงปี 2555 – 2559 โดยมีแผนการร่ายทอดและฝึกอบรมที่ชัดเจน มุ่งเน้นแผนงานวิจัยและพัฒนาเชิงรุก ตามรอยเบื้องพระยุคลบาทด้วย หลักการทำงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เพื่อจะนำไปสู่การดำเนินร่อง

คัดคุณภาพพวยแหนดบีบ

ที่มีความสุขตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยอาศัยการบูรณาการ ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ มีเป้าหมายในการวิจัยและพัฒนาพืชเศรษฐกิจหลักและพืชท้องถิ่นที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ คือ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ลงกอง มังคุด มะพร้าวน้ำหอม ที่ใช้อาหารสัตว์ พืชไร่เศรษฐกิจ กล้วยพิณ ส้มจุก และพืชผัก ฯลฯ ภายใต้การจัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เหมาะสม เอื้ออำนวยต่อกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตร ที่จะก่อให้เกิดสนับสนุนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

โดยคาดหวังว่าจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยพัฒนาอาชีพการเกษตร สร้างความหลากหลายทางชีวภาพและความยั่งยืนในระบบการผลิตพืชของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ เสริมสร้างทักษะของเกษตรกร เกี่ยวกับองค์ความรู้การผลิตพืชเศรษฐกิจ และพืชท้องถิ่นที่สำคัญตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม หรือ GAP ทำให้ช่วยลดค่าใช้จ่าย

ในการผลิตพืชและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร อันจะส่งผลในการยกเว้นคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

ทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในกระบวนการสร้างเครือข่าย เพื่อการพึ่งตนเองและการพึ่งพาซึ่งกันและกันตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างกันและกันระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐและภาคประชาชน จากการนำแนวทาง “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปใช้ในการบริหารจัดการโครงการฯ จะส่งผลในการช่วยลดปัญหาด้านความมั่นคงในพื้นที่อีกด้วย

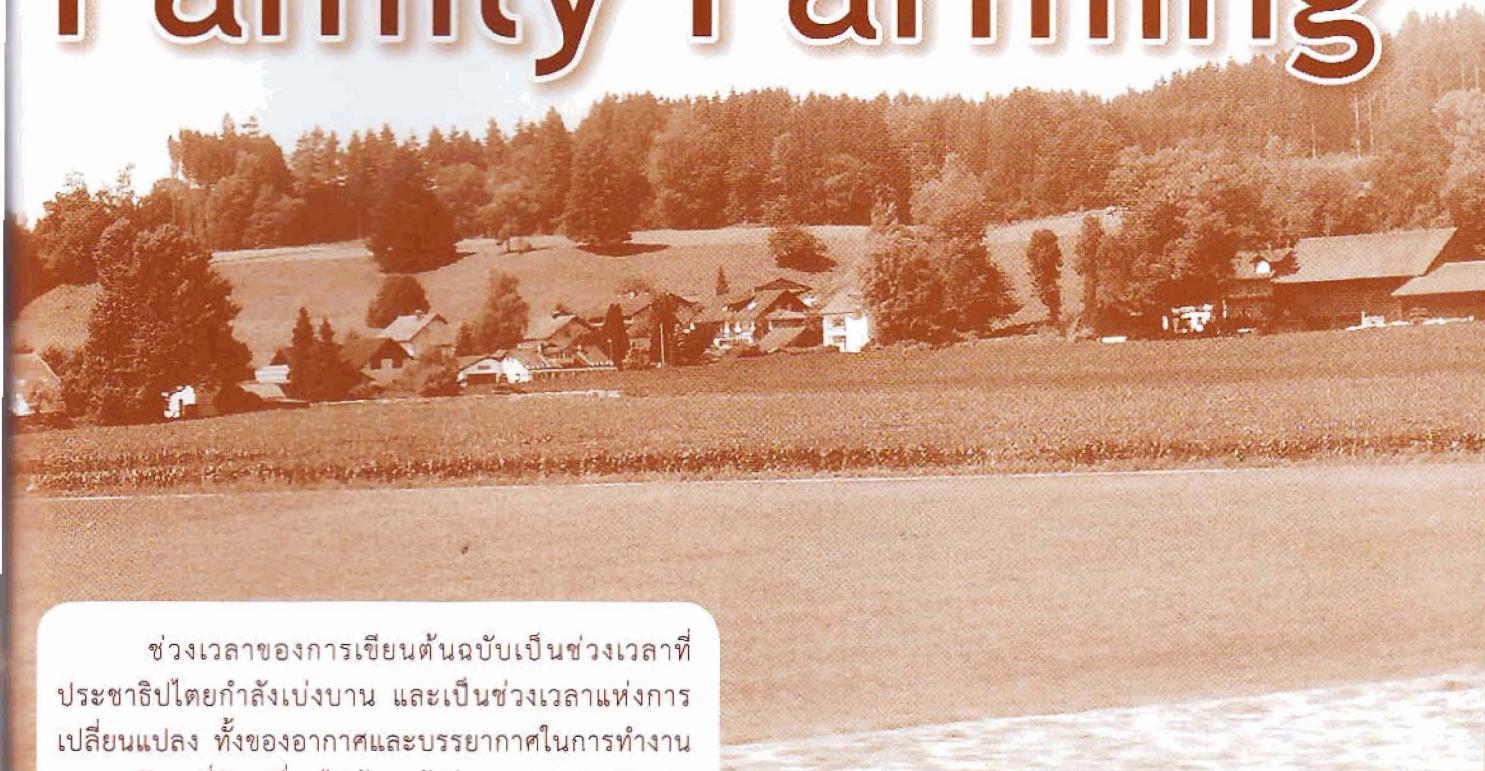
การให้กำลังใจแก่ประชาชนหรือเกษตรกรในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่กำลังได้รับความเดือดร้อนจากเหตุการณ์ไม่สงบ เป็นสิ่งที่คุณในพื้นที่ต้องการเป็นอย่างมาก การที่หน่วยงานภาครัฐเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเกษตร นอกจากจะทำให้คุณในพื้นที่มีกำลังใจในการดำเนินชีวิตแล้ว ยังช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ให้ดีขึ้นอีกด้วย

หากเราช่วยมือกัน ไม่ว่าปัญหาอะไร พากเราจะผ่านพ้นมันไปได้

(ขอบคุณ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8 จ.สงขลา : ข้อมูล/ภาพประกอบ)

ทำดาวารุ้ง Family Farming

ช่วงเวลาของการเขียนต้นฉบับเป็นช่วงเวลาที่ประชาธิปไตยกำลังเบ่งบาน และเป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลง ห้องของอากาศและบรรยากาศในการทำงานกระแสงสังคมที่ขับเคลื่อนไปข้างหน้ามีความแตกต่างกันทางความคิดอย่างหลากหลายและสุดขั้ว ทำให้ตระหนักว่าโลกยุคปัจจุบันอย่างได้มีสิ่งกับ minority report เป็นยันชาด เพราะ minority report คือส่วนหนึ่งของสังคมนั้นเอง และ ณ เวลาหนึ่ง minority report เหล่านี้อาจกลายเป็น majority report ก็เป็นได้ ใจจะไปรู้

เช่นเดียวกัน ระบบการทำเกษตรเชิงพาณิชย์ในปัจจุบัน ได้นำแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการทำการเกษตร คือ การประยัดต่อขนาด ภายนอกทางเศรษฐศาสตร์เรียกว่า Economic of Scale ลักษณะดังกล่าว ทำให้จำนวนฟาร์มลดลงแต่ขนาดของฟาร์มขยายตัวมากขึ้น การทำการเกษตรรูปแบบนี้ใช้แรงงานน้อยลงแต่ใช้เครื่องจักรกล การเกษตรมากขึ้น เป็นการผลิตที่เรียกว่า การผลิตแบบเพิ่มขั้น หรือ intensive production ผลกระทบจากการเกษตร ดังกล่าวเกิดผลดีและผลเสียตามมาหลายประการ จนกระทั่ง องค์การสหประชาชาติกำหนดให้ปี 2557 เป็นปีสากลแห่งเกษตรกรรมแบบครอบครัว หรือ International Year of Family Farming

เป็นมาเป็นไปอย่างไร “ฉีกช่อง” ฉบับเดือนพฤษภาคม ขอนำหัวน้ำผู้อ่านไปทำความรู้จักก่อนใครในโอกาสนี้ โปรดติดตาม

ท้าไม่ต้อง Family Farming

การประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ครั้งที่ 66 เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2554 กำหนดให้ปี 2557 เป็นปีสากลแห่งเกษตรกรรมแบบครอบครัว หรือ International Year of Family Farming และกำหนดจัดกิจกรรมเปิดปีสากลแห่งเกษตรกรรมแบบครอบครัว ที่สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ณ เมืองนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ในวันที่ 22 พฤศจิกายน 2556 ที่จะถึงนี้

หากมองในภาพรวมระดับโลก ประชากรโลกร้อยละ 43 อยู่ในภาคของการเกษตร หากคิดเฉพาะกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา จะพบว่าประชากรถึงร้อยละ 53 ที่อยู่ในภาคการเกษตร และหากมองลึกลงไปอีกในกลุ่มของประเทศยากจนเขต Sub Sahara ของทวีปแอฟริกา พบร้า ร้อยละ 80 ของประชากรอยู่

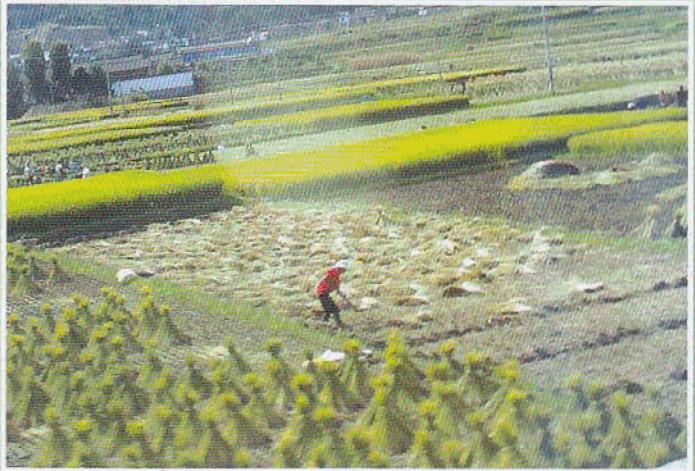
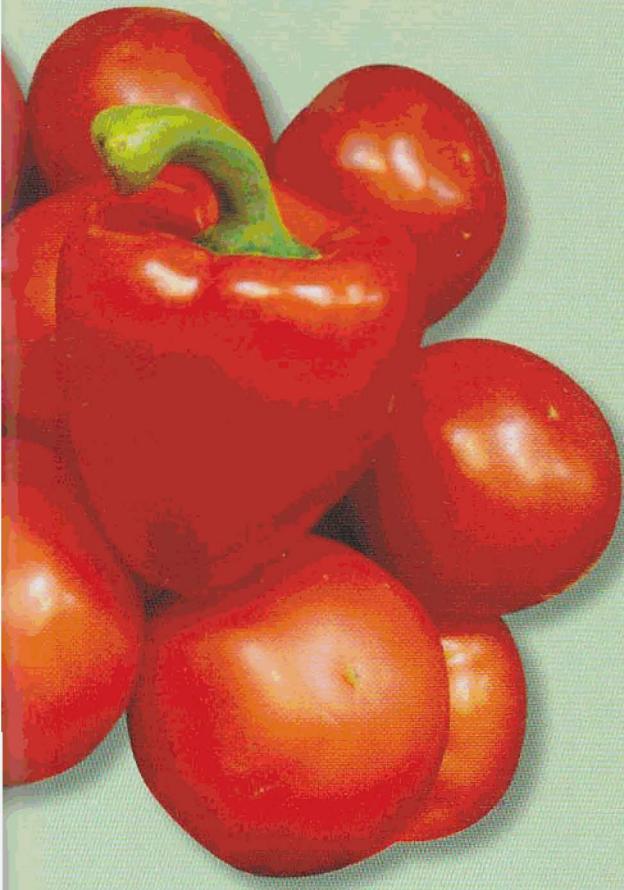

ในภาคการเกษตรและเป็นเจ้าของฟาร์มเอง รวมทั้งใช้แรงงานในครัวเรือนทำการเกษตรทั้งหมด ในภาพรวมระดับโลกพบว่ากว่า 1,500 ล้านครอบครัว เป็นครอบครัวที่อยู่ในภาคการเกษตร ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แม้ผลผลิตทางการเกษตรส่วนใหญ่ที่ผลิตออกมามาเลี้ยงชาวโลกจะมาจากระบบการเกษตรแบบเข้มข้น

แต่ระบบการทำการเกษตรแบบครอบครัวก็ยังมีความสำคัญต่อความยั่งยืนและมั่นคงทางด้านอาหาร รวมทั้งการรักษาสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

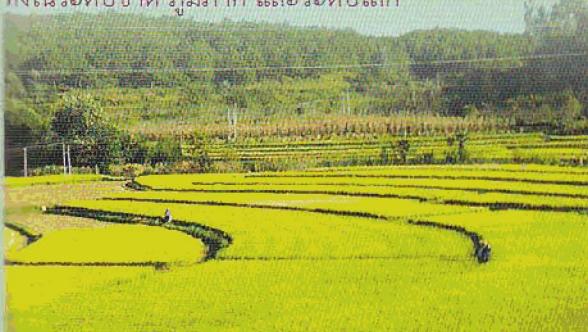
ระบบการเกษตรแบบครอบครัว เป็นระบบการทำการเกษตรที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการผลิตอาหารที่ยั่งยืน มีการจัดการสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ ในระบบการผลิต โดยยังคงรักษาวิถีชีวิตและรักษาธรรมอันดีงาม ของสังคมไว้ได้ และเป็นหลักสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาประเทศ ในสหภาพพูดถึงการทำการเกษตรแบบครอบครัวยังพบเห็นได้ทั่วไป และได้รับการยอมรับว่าเป็นระบบการทำเกษตรที่นำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและมีความยั่งยืน เนื่องจากระบบการเกษตรแบบครอบครัวเป็นการทำเกษตรที่มุ่งการตลาด เป็นหลัก คือ ผลิตตามความต้องการของตลาดเฉพาะ และมีความยั่งยืนในการผลิต แต่มีข้อจำกัดทางด้านการเงิน แรงงาน การเข้าถึงตลาด และอำนาจต่อรอง ส่งผลให้สัดส่วนของมูลค่าเพิ่มที่ได้รับในห่วงโซ่อุปทานลดลง รวมทั้งคนรุ่นใหม่ไม่ประกอบอาชีพการเกษตร ทำให้แรงงานภาคการเกษตรเป็นแรงงานเด็กและแรงงานสูงอายุ ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้สูงที่ระบบการเกษตรแบบครอบครัวจะล้มลาย ซึ่งจะนำไปสู่ความอ่อนแองของสังคมชนบทในที่สุด

บุนเดส์สหภาพยูโรป

จากรายงานของสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศประจำสหภาพยูโรป ระบุว่า ในการประชุมอย่างไม่เป็นทางการของรัฐมนตรีเกษตรแห่งสหภาพยูโรปที่เมืองวิลนีอุส ประเทศลิทัวเนีย เมื่อวันที่ 8 - 10 กันยายน 2556 ที่ผ่านมา ได้มีการหารือเกี่ยวกับโอกาสของเกษตรกรรมแบบครอบครัวในบริบทของโลกาภิวัตน์ ซึ่งข้อมูลจากการประชุมครั้งนี้ สหภาพยูโรปจะนำเสนอเป็นข้อมูลพื้นฐานในการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาติ ในปี 2557 รัฐมนตรีเกษตรของสหภาพยูโรปต่างยอมรับว่าเกษตรกรรมแบบครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สหภาพยูโรปบรรลุเป้าหมายความมั่นคงทางอาหาร สร้างสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะตอบสนองต่อความต้องการของสังคมโดยเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและวิถีการดำเนินชีวิต เพื่อให้สังคมชนบทอยู่รอดได้ในสถานการณ์ปัจจุบันและเป็นหลักประกันการผลิตอาหารที่มีคุณภาพสูง

สำหรับการประกาศให้เป็นปีสากลแห่งเกษตรกรรมแบบครอบครัว สหประชาติมีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้ทุกประเทศเร่งรัดการพัฒนาและคุ้มครองระบบเกษตรกรรมแบบครอบครัวและเกษตรกรรมรายย่อย โดยมุ่งหวังให้ระบบเกษตรกรรมดังกล่าวกลับมาเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาด้านการเกษตร สิ่งแวดล้อม และสังคม รวมทั้งปลูกดันให้เกิดความสมดุลในการพัฒนาทั้งระบบการเกษตรแบบเข้มข้นกับระบบเกษตรกรรมแบบครอบครัว ด้วยการส่งเสริมความรู้ที่เหมาะสมในการพัฒนาระบบเกษตรกรรมแบบครอบครัว การสื่อสารและสร้างความตระหนักรถึงความสำคัญของระบบเกษตรกรรมดังกล่าวต่อสาธารณะ รวมถึงมุ่งศึกษาวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อความต้องการที่แท้จริงของระบบการเกษตรดังกล่าว และศักยภาพของระบบ รวมทั้งสนับสนุนทางเทคนิคต่าง ๆ เพื่อสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดจนสร้างความร่วมมือในการพัฒนาให้เกิดขึ้นทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค และระดับโลก

ଅଶ୍ଵମୁଖ ଜୀବନାବ୍ୟାକୁଳିତ ଆରାନ୍

สิ่งแวดล้อมและห่วงโซ่ออาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมวิชาการเกษตร ได้ทำความตกลงและให้ความร่วมมือในการติดตามการปันเปื้อนของสารพิษทางการเกษตร ได้แก่ เอ็นดริน อัลดริน ดีดีที และคลอร์เดน เป็นต้น ซึ่งตกค้างในสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย เพื่อที่จะคุ้มครองผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไร บ้าง โดยดำเนินการศึกษาวิจัยในแม่น้ำ 4 สาย ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำท่าจีน และแม่น้ำบางปะกง

ปริมาณสารพิษที่ลงสู่แม่น้ำแต่ละสาย

คุณมลิตา กล่าวว่า การที่เราจะศึกษาปริมาณสารพิษที่เหลลงสู่แม่น้ำแต่ละสาย ก่อนอื่นเราต้องดูว่าในแต่ละพื้นที่มีการเพาะปลูกพืชชนิดใดบ้าง เพื่อจะเข้มข้นไปถึงสารเคมีที่ใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชในพืชชนิดนั้น เราจะพบว่าพื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่จะทำนาข้าวและปลูกพืชไร่ที่อยู่ใกล้กับแม่น้ำและมีการปลูกผักบ้าง ส่วนแม่น้ำจะปลูกห่างจากแม่น้ำออกไป

“เราจะสุมตรวจน้ำสารพิษ โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ สารกำจัดแมลงกลุ่morganoclorin กลุ่มอร์กานิฟอสฟอรัส กลุ่มไพรีรอยด์ และกลุ่มคาร์บามิด นอกจากนี้ก็เป็นสารกำจัดวัชพืช จากสถิติพบว่ามีการนำเข้ามาใช้ในประเทศไทยค่อนข้างมาก เพราะฉะนั้นสารพิษหรือสารเคมีที่นำมาใช้ในการเกษตรจึงเกิดผลกระทบและยังตกค้างอีกด้วย”

คุณมลิตา กล่าวต่ออีกว่า “เท่าที่สุมเก็บตัวอย่างน้ำมาตรวจพบว่าแม่น้ำป่าสักเป็นแม่น้ำสายยางที่สุดในบรรดาแม่น้ำ 4 สายที่กล่าวมาแล้ว เราตรวจพบว่ามีสารพิษบางชนิดในปริมาณสูง และส่วนใหญ่จะเป็นสารกำจัดวัชพืช ส่วนแม่น้ำสายอื่นจะพบสารพิษทั่ว ๆ ไป ส่วนใหญ่จะเป็นสารกลุ่มที่มีการตกค้างยาวนาน ที่เรียกว่า สารกลุ่มปีอป (POPs = Persistent Organic Pollutants) ที่มีระดับความเป็นพิษรุนแรงและเฉียบพลัน ซึ่งเป็นกลุ่มอร์กานิคลอเรน เช่น ดีดีที เอ็นดริน เป็นต้น แต่มีปริมาณที่ต่ำ ซึ่งสารเหล่านี้สามารถใช้มานานประมาณ 30 ปีแล้ว แต่ก็ยังตรวจพบอยู่

ความรุนแรงของสารพิษแต่ละชนิดแตกต่างกัน

ความรุนแรงของสารจะแตกต่างกัน สารกลุ่มปีอป จะมีพิษเฉียบพลันรุนแรง ถลายตัวได้ยาก นั่นคือสามารถตกค้างอยู่ได้นาน ส่วนสารกำจัดแมลงกลุ่มอื่น ๆ ก็จะมีพิษเฉียบพลันรุนแรงเช่นกัน แต่ถลายตัวค่อนข้างเร็ว ซึ่งสารบางชนิดเมื่อยื่นในสิ่งแวดล้อมที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพียง 3 – 5 วัน ก็จะถลายตัวไป สำหรับสารกำจัดวัชพืชที่พบว่า มีการใช้มาก ส่วนใหญ่จะมีพิษเฉียบพลันที่มีความรุนแรงน้อย การถลายตัวเป็นไปอย่างช้า ๆ ซึ่งทำให้บางช่วงเวลาที่สุมตรวจนีปริมาณการตรวจพบที่ค่อนข้างสูง และต่ำแตกต่างกันไป

เก็บตัวอย่างเส้นทางที่แม่น้ำใหญ่พ่าน

แม่น้ำเจ้าพระยา เกิดจากการรวมตัวของแม่น้ำปิง และแม่น้ำpane ที่ตำบลปากน้ำโพ อ.เมือง จ.นครสวรรค์ จากนั้นไหลลงไปทางทิศใต้ ผ่านจ.อุทัยธานี ชัยนาท ลิสท์บุรี ย่างทอง พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี กรุงเทพมหานคร ออกสู่อ่าวไทยที่ปากน้ำช่องอุระบุห่วง ต.ท้ายบ้าน ต.บางปูใหม่ อ.เมือง และ ต.แหลมฟ้าผ่า อ.พระสมุทรเจดีย์ จ.สมุทรปราการ ความยาวตลอดลำน้ำ 379 กิโลเมตร พื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 20,266 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่การเกษตรประมาณ 17,030 ตารางกิโลเมตร พื้นที่การเกษตรในลุ่มน้ำเจ้าพระยาส่วนใหญ่ปลูกข้าวและพืชไร่ พื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุดร้อยละ 69.86 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณที่ราบลุ่มของลุ่มน้ำเจ้าพระยา ส่วนพื้นที่ใช้ปลูกในบริเวณที่ราบชั่วโมง ใกล้จากลุ่มน้ำ ที่เหลือประมาณร้อยละ 5.74 ของพื้นที่การเกษตรจะปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น

แม่น้ำป่าสัก เป็นแม่น้ำที่มีต้นน้ำที่จังหวัดเลย ให้流ผ่านจังหวัดเพชรบูรณ์ ลพบุรี สระบุรี และ ให้流มาบรรจบกับแม่น้ำคลองบุรีที่ อ.นครหลวง จ.ลพบุรี มีความยาวประมาณ 513 กม. มีพื้นที่ลุ่มประมาณ 14,520 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่การเกษตรประมาณ 10,572 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักส่วนใหญ่ ปลูกข้าวและพืชไร่ เป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่มากที่สุดถึงร้อยละ 70.15 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณที่ราบห่างไกลจากแหล่งน้ำ พืชที่ปลูกรองลงมาคือข้าว ประมาณร้อยละ 26.80 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด โดยจะปลูกบริเวณที่ราบท่อนบนถึงตอนกลางของลุ่มน้ำ โดยเฉพาะบริเวณ 2 ฝั่งลำน้ำป่าสัก พื้นที่การเกษตรที่เหลือจะปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นประมาณร้อยละ 2.56 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด เนื่องจากลุ่มน้ำป่าสักส่วนใหญ่จะปลูกพืชไร่ ซึ่งมีการใช้สารเคมีและปรับวัชพืชกันมาก

แม่น้ำเจ้า เป็นแม่น้ำที่แยกจากฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยา ที่ ต.มะขามเจ้า อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท ในลุ่ม จ.สุพรรณบุรี นครปฐม และสมุทรสาคร มีความยาวประมาณ 325 กิโลเมตร มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 19,536 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่การเกษตรประมาณ 11,658 ตารางกิโลเมตร พื้นที่การเกษตรลุ่มน้ำเจ้าส่วนใหญ่ปลูกข้าวและพืชไร่ พื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุดถึงร้อยละ 55.31 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณที่ราบลุ่มสองฝั่งลำน้ำเจ้าสีจะอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำ ส่วนที่ราบอยู่ห่างไกลจากแม่น้ำจะทำการปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย มะพร้าว ไม้ผลและไม้ยืนต้น

แม่น้ำบางปะกง เป็นแม่น้ำที่เกิดจากการรวมตัวของแม่น้ำน่าน้ำปราจีนบุรี ที่ ต.บางแตน อ.บ้านสร้าง จ.ปราจีนบุรี ในลุ่ม จ.ระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา มีความยาวประมาณ 122 กิโลเมตร มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 9,672 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่การเกษตรประมาณ 6,296 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกงส่วนใหญ่ปลูกข้าวและพืชไร่ ปลูกข้าวมากที่สุดร้อยละ 50 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด ส่วนใหญ่จะปลูกที่บริเวณพื้นที่ราบลุ่มสองฝั่งแม่น้ำน่าน้ำนารายกและแม่น้ำบางปะกงตอนล่าง รองลงมาจะปลูกพืชไร่ประมาณร้อยละ 44.77 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมดโดยจะปลูกบริเวณพื้นที่ราบอยู่ห่างไกลจากแหล่งน้ำ ในเขต อ.บ้านบึง อ.พนัสนิคม อ.ป้อหอง จ.ชลบุรี และ กิ่ง อ.ท่าตะเกียบ จ.ฉะเชิงเทรา ส่วนที่เหลือจะปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นจำนวนไม่นักนักประมาณร้อยละ 5.23 ของพื้นที่การเกษตรเกือบทั้งหมด

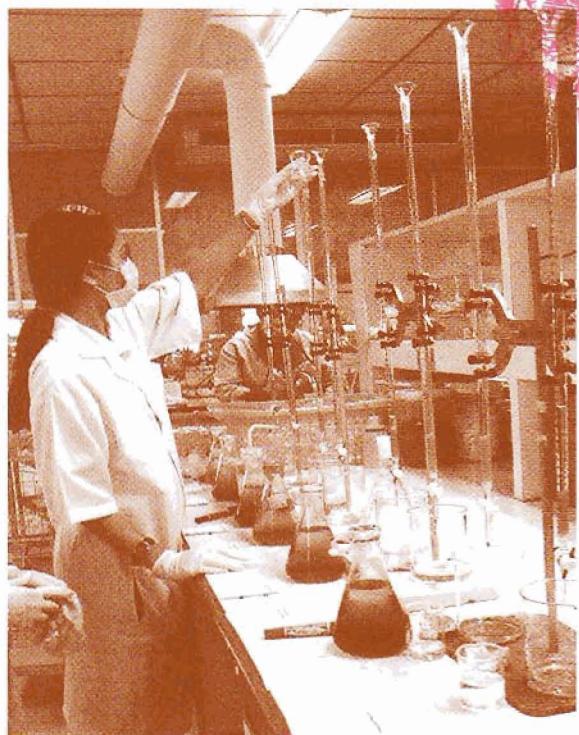

เริ่มเก็บตัวอย่างแม่น้ำแต่ละสาย

คุณมลิตา บอกว่า เนื่องจากแม่น้ำแต่ละสายยาวมาก ในการเก็บตัวอย่างแม่น้ำแต่ละสาย เริ่มจากการสำรวจพื้นที่และเส้นทางที่แม่น้ำในลุ่มรวมทั้งคลองแยกที่เชื่อมโยงกัน และกำหนดจุดเก็บโดยใช้พิกัดภูมิศาสตร์ที่เราเรียกว่า GPS และมาดูในแผนที่ดูการกระจายครอบคลุม ตั้งแต่ต้นกำเนิดของแม่น้ำจนถึงปลายทางของแม่น้ำแต่ละสาย เคลื่อนแต่ละสายกำหนดจุดอยู่ที่ประมาณ 22 - 26 จุด ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงว่า แต่ละจุดที่เราเก็บตัวอย่างมีพื้นที่เกษตรกรรมอยู่รอบ ๆ ข้าง โดยหลักเลี้ยงพื้นที่ชุมชน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการเก็บตัวอย่างและการปนเปื้อนของสารอื่น ๆ ที่ไม่พึงประสงค์

เก็บตัวอย่างแม่น้ำแต่ละสายໃห้เวลาดึง 3 ปี

คุณมลisa กล่าวต่อว่า กว่าจะสำรวจและเก็บตัวอย่างจากแม่น้ำแต่ละสาย ใช้เวลาถึง 3 ปี เริ่มทำการศึกษาวิจัยตั้งแต่ปี 2552 โดยเริ่มจากปลายปี 2551 และปี 2552 เริ่มที่แม่น้ำเจ้าพระยา ปี 2553 สำรวจที่แม่น้ำป่าสัก คือ 1 ปี ต่อ 1 แม่น้ำ แม่น้ำแต่ละสายเก็บตัวอย่าง 4 ครั้งต่อปี โดยกำหนดช่วงเวลาของการเก็บตัวอย่างของแม่น้ำแต่ละสายใกล้เคียงกัน เพราะถูกกล่าวทำการเพาะปลูกของเกษตรกรไม่ทั่งกันมาก ปริมาณของสารพิษจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแต่ละฤดูกาล เช่นกัน ถ้าเป็นหน้าแล้งน้ำจะมีน้อยลง เราจะพบสารพิษสูงเนื่องจากเกิดการสะสมของสารพิษที่พัดพามาก่อนแล้วเกษตรกรรมสูญแม่น้ำ แต่ในช่วงฤดูฝนที่น้ำยังไม่ถึงขนาดท่ามกลาง ก็พบสารพิษตัวอย่างเช่นกัน เนื่องมาจากการพัดพาของน้ำฝนและการที่เกษตรกรเริ่มทำการเพาะปลูกเร็วๆ ก็จะพบสารพิษ อาจกล่าวได้ว่าเราจะพบสารพิษมากอยู่ 2 ฤดู คือหน้าแล้งกับฤดูฝนที่เกษตรกรเริ่มทำการเพาะปลูก สำหรับแม่น้ำสายอื่น ๆ สารพิษที่ตรวจพบก็จะคล้ายกัน เพียงแต่แม่น้ำแต่ละสายจะพบมากหรือน้อยเท่านั้น

พิชพักกีอยู่รับน้ำได้รับผลกระทบจากสารพิษด้วย

งานวิจัยนี้ให้ความสนใจกับสารพิษที่เรียกว่าสารปือป (POPs) เป็นพิเศษ เนื่องจากสารพิษนี้สามารถสะสมในพืชน้ำ เช่น ผักบูชา ผักกระเฉดที่เราสามารถนำมาบริโภคได้และสามารถสะสมในเนื้อของสัตว์ที่มีไขมัน ได้แก่ สัตว์น้ำ เช่น ปลา กุ้ง และหอย เป็นต้น

“เราระบุว่าสารพิษในกลุ่ม POPs ตกค้างในเนื้อปลาและพืชน้ำรวมทั้งสารพิษในกลุ่มไฟร์ทรอยด์ และอร์กานอฟอสฟอรัสบางชนิด แต่ปริมาณที่ตรวจพบอยู่ในระดับที่ปลอดภัย มีนุชย์สามารถบริโภคได้โดยผ่านกระบวนการปรุงต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยลดปริมาณที่สะสมได้ออกทางหนึ่งอย่างไรก็ตามควรคำนึงว่าจะมีสารพิษอยู่ในระดับต่ำที่ปลอดภัย แต่หากเราบริโภคหรือได้รับเข้าไปมากหรือบ่อยครั้ง ก็จะมีโอกาสสะสมในตัวเราได้เป็นสิ่งต้องระวังด้วยเช่นกัน”

คุณมลisa กล่าวอีกด้วยว่า ลักษณะการเกษตรกรรมในบริเวณแม่น้ำแต่ละสายถึงแม้จะแตกต่างกัน แต่ที่เหมือนกันก็คือปลูกพืชหลักได้แก่ นาข้าว พืชไร่ จากงานวิจัยขึ้นนี้จะเห็นว่า Yangไม่มีผลกระทบไปถึงผู้บริโภค มีนุชย์และสัตว์ท่าในน้ำ แต่ในปี 2553 เรายังได้ตรวจสอบว่า

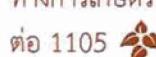
พบสารพิษมากชนิดปริมาณสูงในแม่น้ำป่าสัก คงจะต้องย้อนกลับไปดำเนินการตรวจสอบใหม่ในปี 2557 อีกครั้งหนึ่ง

นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

- ข้อมูลที่ได้ กรมวิชาการเกษตรจะนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ดูแลอนุสัญญาสตอกโอลิมเพื่อรายงานสถานการณ์ตักค้างสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อมนุษย์

- ส่งข้อมูลเรามานำเสนอพิษที่ตรวจพบทั้งหมดนี้จะนำไปกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดิน โดยกำหนดให้มีน้ำผิวดินที่มีความปลอดภัยสำหรับการนำมาน้ำประปาเพื่อการอุปโภคบริโภค รวมทั้งคำนึงถึงสิ่งที่มีชีวิตที่อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำด้วย

สนใจข้อมูลสอบถามรายละเอียดได้ที่ กลุ่มวิจัยวัตถุมีพิษการเกษตร สำนักวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร กรมวิชาการเกษตร โทรศัพท์ 0-2940-5504 ต่อ 1105

พัฒนาเครื่องจากเทาๆ กะล่า มะคาดเมี้ย เพื่อเก็บตกรายร้อย

ในรา国务院ประกาศเดเมีย ได้มี ตร.สันง ออมฤกษ์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัย
เกษตรวิศวกรรมเชียงใหม่ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ร่วมทำงานดังต่อไป 2555
จะมีปัจจุบัน ได้เครื่องมือแปรรูปครัวบวงจร คือ เครื่องกะทاءเปลือกตีบะ
เครื่องอบแห้งมีดาเดเมีย เครื่องกะทاءกะลามะคาดเมียแบบบีท์แรงคาน และ
เครื่องกะทاءกะลามะคาดเมียระดับอุตสาหกรรม

ในที่นี้จะกล่าวถึง เครื่องกังหันลมตามคาดเนี่ยแบบใช้แรงคน
ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยเก็บรวบรวมรายรับให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เม็ดมะคุดเนื้อ
น้ำแข็งมาก การยกหินหาก็ได้ยาก กังหันรากจะต้องให้ดันหนักหนา รวมถึง
เครื่องกังหันแบบเดิมที่ใช้งานอยู่ ทำให้ได้เงินเต็มเม็ดไม่ถึง 50% ทำให้ต้อง^{ต้อง}
ราคาต่ำ แต่เครื่องกังหันที่ออกแบบและ
พัฒนานี้ สามารถกังหันให้เงินเต็มเม็ดถึง
90% ทำให้ได้ราศานกว่าเดิม

เครื่องหมายเทาจะถูกใช้ในกรณีที่มีดังนี้
1. ประกอบด้วยไม่มีด 2 ชุด โดยไม่มีดตัวบน
ให้แก่คัดสำหรับเทาจะถูกส่วนบนให้แล้ว
และไม่มีดล่าง จะอยู่บ้างที่เพื่อรองรับแรงกดคัด
เพื่อให้แยกออกจากกัน ชุดในไม่มีดได้ออกແນ
ให้มีความโค้งที่เหมาะสมกับพื้นที่มุมของเดลิว
ของประเทศไทย ซึ่งมีขนาดที่แตกต่างกัน และ
สิ่งที่สำคัญในการยกเทาเพื่อให้ได้เนื้อในเดลิว
ผู้ตรวจสอบนำกล่องมาอยู่ด้วยกันที่ 50 - 55

องค์เซลล์เซย์ส จันเมล็ดในคลื่น ซึ่งใช้เวลาอบประมาณ 48 ชั่วโมง และนำมาระเทาด้วยเครื่องตั้งกล่าว จะได้มีมาคาดเมี่ยงเนื้อในเต็มเมล็ด 90%

เครื่องกำกับสามารถเก็บเวลา
มีค่าเดียวได้ 5 กิโลกรัมต่อชั่วโมง ปัจจุบัน
มีโรงงานผลิตเครื่องกำกับเวลาเดียวเป็นเจ้า
และมีผู้นำไปใช้กว่า 200 เครื่อง สินใจติดต่อ
สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ ดร. สนอง อມฤทธิ์
เมอร์ไพร์สพท 08-4378-9553 หรือเข้าชมด้วย
ตนเองที่ ศูนย์วิจัยเกษตรกรรม
เชียงใหม่ ตำบลแม่เที่ยง อำเภอเมือง
ลังบัวดีเชียงใหม่

E-mail: haripoonchai@hotmail.com

E-mail: harpoonchar@hotmail.com

E-mail: haripoonchai@hotmail.com

ພົບກັນໃຫມ່ດີບັນກຸມ
ບຣຽນເຮືອງ

ជនិង ព្រាសន៍រដ្ឋបាលនិងការបង្កើតរបស់ខ្នាត

- วัตถุประสงค์  เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ทางวิชาการและผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกรมวิชาการเกษตร

 เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับนักวิจัยกับผู้บริหาร นักวิจัยกับนักวิจัย และนักวิจัยกับผู้สนใจ การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์ที่เกี่ยวกันและกัน

 เพื่อเผยแพร่รากฐานปัญญาท้องถิ่น อันจะเป็นตัวอย่างที่ดี เป็นพื้นฐานการวิจัยขั้นลุյงต่อไป

ที่ปรึกษา : ดำรงค์ จิระสุทธัคณี วิไลวรรณ พรมคำ
พรรณนิย์ วิชาชญาณ

บรรณาธิการ : ประภาส ทรงหนษา

กองบรรณาธิการ : อังคณา สุวรรณภูมิ อุดมพร สุพุดตร์

พนารัตน์ เสรีทวีกุล จินตนาการต์ งามสุทธา

ช่างภาพ : กัญญาณัฐ ไผ่แดง

บันทึกข้อมูล : នវាថីជាយ សុរាណពងគ់ អាករណ៍ តាមទរួម

จัดส่ง : จากรุวรรณ สุกเอี่ยม

สำนักงาน : กรมวิชาการเกษตร ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ : 0-2561-2825, 0-2940-6864 โทรสาร : 0-2579-4406

พมพท : ทางทุนส่วนจากด อรุณการพมพ โทรศพท : 0-2282-6033-4

www.aroonprinting.com